

Alternatīvo sociālo pakalpojumu saistība ar valsts
apmaksātiem veselības aprūpes pakalpojumiem.

Laima Grobiņa

Programmas veselības
aprūpes speciālists.

SKDS Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs, 2009. gada decembris.

“Sociālo pakalpojumu izvērtēšana un sociālo pakalpojumu saņēmēju vajadzību izpēte Rīgas plānošanas reģionā.”

Galvenās vajadzības un aktuālo problēmu tendences attiecībā uz veselības jautājumiem:

“Grūtības ārstēties naudas līdzekļu trūkuma dēļ “

- 46% kopumā
- 1 no 5 biežāk norādītajām problēmsituācijām
- Pensijas vecuma, pirmspensijas vecuma, personām ar kustību traucējumiem, vājredzīgiem un neredzīgiem, vājdzirdīgiem un nedzirdīgiem :
  - 55% Rīga
  - 36,9% Jūrmala un novados

“Grūtības nokļūt pie ārsta “

* 76%

tajā skaitā. 50% - Rīgā

4% - Jūrmalā

13% - novadu centros

11% - kādā citā apdzīvotā vieta

Personām ar kustību traucējumiem

* 56%

“Kādi bijuši vēlamie sociālie pakalpojumi kas netika saņemti?”

Visbiezāk,

* 22% - pabalsts veselības aprūpei un zāļu iegādei.

“Sociālo pakalpojumu saņēmēju vajadzības un ieteikumi.”

* 30% - pabalsts veselības aprūpei.

“Kādus jaunus, Jums nepieciešamus sociālos pakalpojumus, Jūsaprāt vajadzētu ieviest?”

* Pētījumā iesaistītās personas minēja
sociālo palīdzību -
visbiežāk medicīnisko pakalpojumu apmaksu.

Pēc statistikas

pārvaldes datiem: vidējā pensija 169.10ls

Iztikas minimums 164.14ls

- Atbalsts Sociālās no sociālās drošības tīkla stratēģijas personām, kuru ienākumi līdz Ls 150
- Pacientu iemaksas ir vērā ņemams šķērslis, lai vērstos pēc veselības aprūpes pakalpojumiem
- Iedzīvotājiem nav pietiekamu finanšu līdzekļu, lai segtu ceļa izdevumus līdz ārstniecības iestādei
- Uzskata, ka nav vērts vērsties pēc ārstnieciskās palīdzības, jo nav līdzekļu rekomendāciju izpildei un medikamentu iegādei
- ar ārstniecības personālrեսursiem saistītas problēmas

Nepieciešams:

- Aktīvāka informācijas apmaiņa starp veselības un sociālās jomas speciālistiem
- Palielināt finansējumu veselības aprūpes sistēmā
- Sniegt atbalstu ceļa izdevumu segšanai, nokļūšanai ārstniecības iestādē, paplašināt speciālā transporta saņēmēju loku.
- Sociāls atbalsts, lai iedrošinātu iesaistīties ārstniecības programmās, atbalstītu ārstniecības procesa gaitā, praktiski padomi sadzīves jautājumu kārtošanai, kas bieži vien ir šķērslis ārstniecības pārtraukšanai.
- Izveidot “zemā sliekšņa” veselības aprūpes pakalpojumus (internista, stomatologa, laboratorijas un citi pakalpojumi)

Sociālo pakalpojumu saņēmēju mērķgrupas:

- Vājredzīgas un neredzīgas personas
- Vājdzirdīgas un nedzirdīgas personas
- Personas, kuras cieš no atkarības vielām
- Personas ar funkcionāliem traucējumiem
- Personas ar kustību traucējumiem
- Pensijas vecuma personas
- Ģimene ar bērnu invalīdu invalīdu
- Personas ar invaliditāti

Paredzot iesaistīt ārstniecības personas
alternatīvos sociālos pakalpojumos.

ievēroti sekojoši principi:

1. Neveidot veselības aprūpes pakalpojumus, kuri dublētu valsts apmaksātos.
2. Neveidot veselības aprūpes pakalpojumus, kuri paplašinātu no valsts veselības budžeta sniegto pakalpojumu apjomu.
3. Nodrošināt saistību pēctecību ar valsts apmaksātiem aprūpes pakalpojumiem.

Paredzot iesaistīt ārstniecības personas
alternatīvos sociālos pakalpojumos
ievēroti sekojoši principi :

5. Veikts novērtējums telpu iekārtojuma nepieciešamībai situācijās, kad tas noteikts veselības aprūpi reglamentējošos normatīvos aktos.
6. Ievērota atbilstība normatīvos dokumentos noteiktajām prasībām un uzdevumiem sociālo pakalpojumu sniedzējiem.

Saskaņa ar programmas pakalpojumu aprakstu, un problēmām, kuras paredzēts risināt no 21 pakalpojuma

14 ieteicams iesaistīt ārstniecības personas.

Kopienas centrs:

Medicīnas māsa

Galvenie uzdevumi:

- Izglītot klientus veselības saglabāšanas jautājumos;
- Informēt par valsts apmaksātu veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanas vietām un iespējam;
- Sekot higiēnas prasību ievērošanai;
- Novērtēt klientu veselības stāvokli, kurā iespējama dažādu akūtu veselības stāvokļa attīstība;
- Nodrošināt savlaicīgu neatliekamās palīdzības piesaisti un arī sniegt pirmo palīdzību;
- Izsniegt bezrecepšu medikamentus
- Veikt vienkāršākās manipulācijas kā brūču pārsiešana, asinsspiediena izmērīšana u.c.

Prasības telpām: Medicīnas māsas kabinets izveidojams atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Ārstu speciālistu (narkologa, rehabilitologa un citu speciālistu piesaiste ,ja tas atbilst nepieciešamībai pašvaldībā)

Galvenie uzdevumi :

- Izglītojošs darbs par atkarības vielu ietekmi uz veselību
- Ārstēšanas iespējām un metodēm;

Kopienas centrs

Ārstu speciālistu (narkologa, rehabilitologa un citu speciālistu piesaiste ,ja tas atbilst nepieciešamībai pašvaldībā)

Galvenie uzdevumi :

- Izglītojošs darbs par atkarības vielu ietekmi uz veselību
- Ārstēšanas iespējām un metodēm

Prasības telpām : ar veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu noteikts aprīkojums nav nepieciešams

Nometnes:

Medicīnas māsa

- Pirmās palīdzības sniegšana, nepieciešamības gadījumā:
  - Sekot higiēnas prasību ievērošanai.
  - Nepieciešams medicīnisko materiālu minimums atbilstoši normatīvo aktu prasībām
- Ārsti speciālisti, ja tas atbilst situācijai pašvaldībā un nometnes profilam.

Galvenie uzdevumi :

* Izglītojošs darbs

Prasības telpām : ar veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu noteikts telpu aprīkojums nav nepieciešams

Atkarību profilakses centrs:

Ārsts narkologs, psihiatrs.

Galvenie uzdevumi:

- Veic izglītojošu darbu par :
- atkarības radošu vielu ietekmi uz veselību, reproduktīvo veselību, atkarības radītajām sekām
- Ārstēšanas iespējām un metodēm:
- Vadīt atbalsta grupas:
- Sniegt profesionālu atbalstu un metodisku vadību profilakses programmu izstrādē
- Sniegt metodisku atbalstu informatīvo materiālu izstrādē
- Atbalsta punkts norādītajām personu kategorijām, lai novirzītu pacientu plūsmu valsts apmaksātās veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanai.

Prasības telpām : ar Noteikts telpu aprīkojums nav nepieciešams

Atkarību profilakses centrs.

Ārsts narkologs, psihiatrs.

Galvenie uzdevumi:

- Veic izglītojošu darbu par :
- atkarības radošu vielu ietekmi uz veselību, reproduktīvo veselību, atkarības radītajām sekām
- Ārstēšanas iespējām un metodēm:
- Vadīt atbalsta grupas:
- Sniegt profesionālu atbalstu un metodisku vadību profilakses programmu izstrādē
- Sniegt metodisku atbalstu informatīvo materiālu izstrādē
- Atbalsta punkts norādītajām personu kategorijām, lai novirzītu pacientu plūsmu valsts apmaksātās veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanai.
Prasības telpām : ar veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu noteikts telpu aprīkojums nav nepieciešams

Atkarību profilakses centrs

Medicīnas māsa

- Galvenie uzdevumi:
- Veikt HIV ekspresstestus
- Izglītojošs darbs

Prasības telpām : Ja tiek veikti ekspresstesti, nepieciešams medicīnas māsas kabinets atbilstošs normatīvo aktu prasībām

Mobilā brigāde:

Funkcionālie speciālisti : ergoterapeits, fizioterapeits

Galvenie uzdevumi:

- Personu funkcionālo spēju ierobežojumu mazināšana
- * Nepieciešama sadarbība ar ārstu (ģimenes ārsts, ārsts rehabilitologs) no valsts veselības aprūpes sistēmas rehabilitācijas pakalpojuma koordinācijai un sasaistei ar valsts apmaksātiem veselības aprūpes pakalpojumiem.

Atbalsta grupas, pašpalīdzības grupas:

Ārsti speciālisti endokrinologs, narkologs un citu speciālistu iesaiste atkarībā no sniegtā pakalpojuma profila un ja tas atbilst nepieciešamībai pašvaldībā.

Galvenie uzdevumi:

- Veikt izglītojošu darbu par dažādu saslimšanu, atkarības radošu vielu ietekmi , un cita veida saslimšanu ietekmi uz veselību
- Saslimšanas radītajām sekām, un pasākumiem kā pārvarēt saslimšanas radīto ietekmi
- Ārstēšanas iespējām , metodēm un sasniedzamajiem rezultātiem
- Vadīt atbalsta grupas mērķgrupas personām un to ģimenes locekļiem.

Prasības telpām : ar veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu saistīts telpu iekārtojums nav nepieciešams.

Dienas centri un dienas aprūpes centri:

Medicīnas māsa, gadījumos kad pakalpojuma profils tiek veidots mērķgrupai personām ar funkcionāliem traucējumiem.

Galvenie uzdevumi:

- Izpildīt ārsta (ģimenes ārsta vai ārsta speciālista) nozīmēto ārstēšanās plānu
- Atbalsta sniegšana mērķgrupas personām, lai nodrošinātu personas ciešu sadarbību ar tās ārstējošo ārstu.

Funkcionālie speciālisti – ergoterapeits, fizioterapits.

Galvenie uzdevumi:

- Personu funkcionālo ierobežojumu mazināšana.
(Nepieciešama sadarbība ar ārstu (ģimenes ārsts, ārsts rehabilitologs) no valsts veselības aprūpes sistēmas rehabilitācijas pakalpojuma koordinācijai un sasaistei ar valsts apmaksātiem veselības aprūpes pakalpojumiem.)
- Iesaiste metodiskajā un izglītojošajā darbā.

Prasības telpām : Medicīnas māsas un funkcionālo ārstu kabinets jāiekārto atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Jānodrošina zāļu iegāde, uzglabāšana, lietošana, uzskaitē atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Dienas un dienas aprūpes centrs

- Ārsti speciālisti (endokrinologs, psihiatrs, kardiologs) atkarībā no sniegtā paklpojuma profia
- Galvenie uzdevumi :
  - iesaite centra metodiskajā
  - izglītītojošajās darbs par ārstēšanas iespējām, metodēm un sagaidāmajiem rezultātiem.

Prasības telpām : ar veselības aprūpi saistīts telpu aprīkojums nav npieiešams.

Īslaicīgās uzturēšanās mītne, atelpas brīža pakalpojums:

Medicīnas māsa, ārsts palīgs (feldšeris)

Galvenie uzdevumi:

- Realizēt ģimenes ārsta vai ārsta speciālista izstrādāto ārstniecības plānu, kuru sociālo iemeslu dēļ nav iespējams realizēt personas dzīves vietā.

Funkcionālie speciālisti - ergoterapeits, fizioterapeits.

Prasības telpām : telpas medicīnas mācai, funkcionāliem speciālistiem, atbilstoši normatīvo aktu prasībām, nodrošināt zāļu iegādi, uzglabāšanu, lietošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Ir precīza sasaiste ar valsts veselības aprūpes sistēmu, jo persona saņem atbalstu pēc saskarsmes ar valsts veselības aprūpes sistēmu, saņem valsts noteiktas garantijas veselības aprūpē – gan kompensējamus medikamentus, gan kompensējamās medicīnas preces, ir ģimenes ārsta redzes lokā, un ja nepieciešams pacients var tikt nosūtīts turpmākai ārstēšanai sekundārajā un terciārajā līmenī.

Nav sociālas un veselības aprūpes sistēmu funkciju dublēšanas, jo šī pakalpojuma saņēmēji ir ambulatori pacienti, kuriem nepieciešams sociāls atbalsts.

Pusceļa mājās dažādam mērķa grupām.

Medicīnas māsa

* gadījumos, kad pakalpojumu saņēmēju mērķgrupa ir pacienti pēc psihiatriskā stacionāra, institūcijas personām ar garīgā rakstura traucējumiem un citiem funkcionāliem traucējumiem.

Galvenie uzdevumi:

- Veikt minēto personu veselības stāvokļa novērošanu
- Ģimenes ārsta vai ārsta speciālista nozīmēta ārstniecības plāna izpilde
- Veidot un uzturēt saiti ar ārstniecības personām (ģimenes ārstu, psihiatru un citiem speciālistiem) klienta dzīves vietā.

Prasības telpām : prasības zāļu iegādei, uzglabāšanai, lietošanai, uzskaiti atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Medicīnas māsu kabinets atbilstošs normatīvo aktu prasībām.

Grupu dzīvokļi.

I

Medicīnas māsa -

situācijās kad pakalpojuma saņēmēju mērķgrupa ir personas ar smagiem funkcionāliem traucējumiem

Galvenie uzdevumi:

- Realizēt klientiem nepieciešamo ģimenes ārsta vai ārstu speciālistu nozīmēto ārstēšanās plānu
- Sniegtu atbalstu, lai noritētu veiksmīga mērķgrupas personu sadarbība ar veselības speciālistiem dzīves vietā, - veidotu ciešu kontaktu ar ģimenes ārstu, psihiatru u.c.

Prasības telpām : Medicīnas māšas kabinets veidojams atbilstoši normatīvajiem aktiem un jānodrošina – Zāļu iegādes, uzglabāšanas, izlietošanas, uzskaites kartība atbilstoši normatīvajiem aktiem.

Sociālās rehabilitācijas centri:

Medicīnas māsa,

situācijās, kad to nosaka pakalpojuma profils

Galvenie uzdevumi:

* ārsta izstrādātā ārstniecības plāna realizācija

* sadarbība ar valsts veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem

prasības telpām : Nepieciešams telpu aprīkojums medicīnas māsas kabinetam saskaņā ar normatīviem dokumentiem.

Ārsti speciālisti, narkologs,

situācijās, kad tas saistīts ar sniedzama pakalpojuma profilu un nepieciešams mērķgrupas personām.

Galvenie uzdevumi:

- Izglītojoši pasākumi par saslimšanas sekām un ārstēšanās iespējām
- Profesionāls metodisks atbalsts centra darbībai
- Atbalsta grupu vadīšana

Prasības telpām : Nav nepieciešams ar veselības aprūpi saistīts noteikts telpu iekārtojums

Patversme

Medicīnas māsa

Galvenie uzdevumi:

- Brūču apstrāde
- Mērķgrupas personu veselības stāvokļa novērtēšana
- Sadarbība ar valsts veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem, lai sniegtu atbalstu mērķgrupas personām saņemt valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus
- * Higiēnas prasību uzraudzība

Prasības telpām : Medicīnas māsas kabinets veidojams atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Krīzes centrs

Medicīnas māsa

Galvenie uzdevumi :

- * Pirmās palīdzības sniegšana
- * ārsta speciālista nozīmētā ārstēšanas plāna izpilde

Prasības telpām : Medicīnas māsa kabinets atbilstoš normatīvo aktu prasībām

Paldies par veltīto uzmanību!